

1. 6. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ukazujeme jen normální sebevědomí

ALEXANDR VONDRA, VICEPREMIÉR PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI:

Skóre: 0.77
Název zdroje: Hospodářské noviny
Datum vydání: 01.06.2007
Nadpis: Ukazujeme jen normální sebevědomí
Strana: 11
Rubrika: rozhovor
Autor: Lenka Zlámalová
Náklad: 61571
Oblast: Celostátní deníky
Zpracováno: 01.06.2007 04:35
Identifikace: DCHN20070601010043 cz
Klíčová slova: obhajoba (2x), vězení, Žaloba, soud, žaloby, ústavy, vězeňském, pravomocně odsouzen, žalobě, žalobách

NADTITULEK: ALEXANDR VONDRA, VICEPREMIÉR PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI

Vicepremiér Alexandr Vondra prožívá rušné dny. V pondělí přijede do Prahy americký prezident George W. Bush, hlavním tématem jednání bude americký radar, jehož obhajoba teď Vondrovi zabírá většinu agendy. Rušno je ale i na jeho "druhé frontě". Vláda v posledních dnech rozhodla o dvou žalobách na Evropskou komisi.

"Nejsme potíživí. Evropská unie znamená neustálý zápas a my neděláme nic jiného než ostatní členské země," tvrdí Alexandr Vondra (ODS).

HN: Může návštěva George W. Bushe pomoci lidem přesvědčit pro americký radar? Nevyvolá naopak ještě větší odpor? Americký prezident kvůli potížím v Iráku není v Evropě zrovna populární.

Ta návštěva nepřinese zlom ve vnímání veřejnosti ani jedním směrem. Každopádně je ale pro zemi dobré, že sem znovu přijíždí americký prezident. Je to už poněkoličkáte za těch sedmnáct let. Většina prezidentů zde byla vícekrát. Když si desetimilionová evropská země s omezeným vlivem pěstuje určitou formu nadstandardních vztahů, tak je to pro ni určitě dobré. Nečekám ovšem nějaký průlom, nějaké převratné prohlášení.

Ale je to i signál dovnitř. Na podzim se tu v parlamentu několikrát vedla debata, že Američané přicházejí s významnými návrhy a posílají je sem přes subalterní úředníky. Teď přijíždí jejich nejvyšší představitel. Je to výraz enormního zájmu.

HN: Říkáte, že se Češi mají zachovat jako loajální spojenci. Proč by měli ale loajální spojenci jezdit do země, jejíž prosbě mají vyjít vstříc, s vízy? Proč se debata o radaru a vízech nedá spojit?

Za prvé: nejde o to, vyjít někomu vstříc. Jde o debatu o základní rovnováze česko-amerického spojení. Před lety jsme se rozhodli postavit naši obranu na spojeneckém svazku, který má pro nás řadu výhod. Některým hrozbám se ani sami bránit neumíme. Teď je to samozřejmě otázka toho, zda můžeme být považováni za loajální spojence. Ale zároveň tak klademe otázku, jestli i my můžeme věřit našim spojencům, až půjde do tuhého tady u nás. Nemůžeme žít v iluzích, že už žádnou ochranu nikdy nebudeme potřebovat.

HN: A ta víza?

Nechceme vyvolávat dojem, že může jít o jednoduchý handl: víza za radar. Ale je faktem, že to jsou věci, které se v kongresu projednávají ve stejném čase. A za sebe si umím těžko představit, že bychom tu měli radar, a přitom naši lidé by nadále potřebovali víza, zatímco třeba Rakušané nikoliv.

HN: Může se velmi lehce stát, že radar sněmovnou neprojde. Co se pak skutečně bude dít? Kdyby bylo Česko napadeno, musí mu NATO v čele s USA pomoci už jen podle Washingtonské smlouvy.

Stát jako my by se měl mít na pozoru před situací, kdy ve spojeneckých vztazích vláda něco vyjedná a parlament to pak odmítne. To je kritický moment, který zemi navenek znevěrohodňuje. To si může občas dovolit velmoc - americký kongres v tom má velkou tradici. Budeme samozřejmě komunikovat po celou dobu vyjednávání i s opozicí. A kde jinde než ve věci spojeneckých vztahů bychom měli umět najít nějakou shodu?

HN: Můžeme se mít na pozoru, ale suverénní rozhodnutí pak prostě podle ústavy je na parlamentu.

Jistě. Jsme ale dnes na začátku cesty. Vzpomínám si živě na debatu o našem vstupu do NATO. Tu také provázela řada sporů mezi vládou a opozicí. A podobné to bylo s podporou veřejnosti. Není to teď pro nás nová situace.

HN: Takže dokud nebudete mít jasně domluvenou podporu ve sněmovně, nepůjdete v ní do bojového hlasování.

Podívejte, leží tu už několik let podepsaná mezinárodní smlouva s Vatikánem, ale protože doteď neměla podporu v parlamentu, zatím se čeká. Jít do bojového hlasování by i v případě radaru bylo velmi riskantní.

HN: Jak dlouhá cesta vede od odmítnutí radaru k znovuzavedení povinné vojny, o níž jste mluvil v nedělních Otázkách Václava Moravce?

Pokud budeme jednat jako nespolehlivý spojenec, musíme počítat s tím, že budeme mít problémy ve chvíli, kdy sami budeme potřebovat pomoc jiných. Povinnou vojenskou službu jsme mohli zrušit, protože jsme naši obranu postavili na spojení v rámci NATO a spojení mezi Evropou a Amerikou. V některých oblastech se při případné sebeobraně akci můžeme spoléhat na druhé.

Smlouva o společné obraně je závazkem, který ale platí, jen když jsou účastníci schopni a ochotni slibům dostát. Kdybychom uvažovali jen o dnešku, můžeme armádu zrušit, protože nám zítra nebo příští rok zřejmě nic nehrozí. Ale obranné plánování se dělá na desítky let dopředu. A pak nemůžeme vyloučit, že nám někdo povinnou vojnu znovu zavede, protože se budeme muset spoléhat jen sami na sebe.

HN: V tom případě ale platí, že bychom měli přijmout, cokoliv od nás Američané žádají, protože jinak riskujeme, že budeme nedůvěryhodnými spojenci a oslabíme NATO.

To samozřejmě není pravda. Máme svobodu rozhodování, tu nám nikdo nebere. NATO je společenství 26 zemí, ale zároveň obranné kapacity a prostředky USA a Velké Británie jsou mnohem větší než ostatních. Evropa sama takové kapacity nemá a bude trvat ještě velmi dlouho, než je bude schopna vybudovat. Ale to neznamená, že jsme vazalové. Je to naše svobodné rozhodnutí: ano, ano, ne, ne. Stejně jako bylo v minulosti svobodné rozhodnutí Ameriky, zda přijde třeba v 1. a 2. světové válce Evropě na pomoc.

V unii se jen probouzíme do sebevědomí

HN: K vaší evropské agendě: opravdu nám stojí za to prezentovat se v Evropě jako potíživé kvůli pivu, emisním povolenkám a nadbytku zásob mandarinek?

Tak postupně. Pivo byla jediná věc, kterou jsme za devět měsíců vetovali, a to tak, že jsme ji oddálili o rok. Vyžádali jsme si zpracování analýzy, proč má být pivo pojednáno jinak než víno. Pokud toto udělají Češi, je to podle mě srozumitelné.

HN: Protože věříme, jak řekl tehdejší ministr financí Tlustý, že pivo je součástí jídla?

Pivo je významný produkt naší ekonomiky. Nevím, proč by mělo být znevýhodněno vůči vínu.

HN: Jde přece o symbolický význam. Jsou naším vitálním národním zájem pivo, víc emisních povolenek a mandarinky?

Přejdeme tedy k emisním povolenkám. Česko je tradiční průmyslová, země blízká zemím jako Belgie nebo Německo. Je to tedy nepochybně oblast našeho zájmu. Za druhé: na rozdíl od mnoha jiných plníme posledních patnáct let Kjótský protokol - i když je to vedlejší produkt restrukturalizace průmyslu. A za třetí: je snad v zájmu celé EU, aby se rozdíly mezi Západem a Východem vyrovnávaly. Když jsme se seznámili s našimi čísly v porovnání s Nizozemskem a Belgií, zjistili jsme, že nás trochu ořízli. Ne příliš, kdyby to směrné číslo nebylo 86 tisíc, ale 89, byl bych proti žalobě.

HN: Vždyť ale český průmysl nevyužije ani celou přidělenou kvótu.

Pozor, pozor! Teď ji nevyužíváme, ale plán se dělá do roku 2012 a ekonomika roste o šest procent ročně. A je naším zájmem ho udržet. Tak proč bychom měli být znevýhodněni? Nejsme zdaleka jediní, stejný krok udělaly další země střední a východní Evropy, Slovensko, Polsko, za ty žaloby se postavily i země jako Lotyšsko a Polsko.

HN: Žaloba nemá odkladný účinek, její projednání se potáhne roky, průmysl se bude muset přizpůsobit nižším limitům. Jaký to má smysl, kromě symbolické roviny?

V české mentalitě je stále zakořeněno: nedělejte si potíže. Čtyřicet let se to tu nevyplácelo. Kdykoliv se ozveme, přijde za mnou někdo a říká: proč děláme potíže, proč na sebe takhle upozorňujeme? Neděláme nic jiného, než že se probouzíme do normálního sebevědomí. Evropská unie je neustálý zápas.

HN: A my v něm bojujeme za pivo, emise a mandarinky.

To přece tak není. Když mluvíte o mandarinkách: nejde jen o ně, ale o celé nadlimitní zásoby zemědělských produktů. Jde o rozpor mezi statistikami Eurostatu na straně jedné a daty Českého statistického úřadu. Pokud bychom to nechali být, vyšleme signál, že nedůvěřujeme ČSÚ. Nechť soud posoudí, které údaje jsou správné. Nic víc, nic míň.

S Čunkem mám problém. Víc ale neřeknu

HN: Řekl jste, že "máte problém" se setrváním Jiřího Čunka ve vládě. Co s vámi ten problém přesně dělá?

Ta situace není dobrá. Je to předseda koaliční strany, má na starosti důležitou agendu dojednávání peněz z evropských fondů. Je vystaven mimořádnému tlaku, musíme se k tomu neustále vyjadřovat i my ostatní. Situace nemá úplně jednoduché řešení, ale pokud se tahle situace dál povleče, je jasné, že to budeme muset řešit.

HN: To slyšíme od premiéra od února. A Jiří Čunek stále říká: nikam nejdu. Takže jeho odchod z vlády bude následovat, až kdyby ho soud poslal definitivně do vězení?

Otázka je legitimní. Ale odpověď by mohla být určitým zásahem do vyšetřování.

HN: Proč?

Zásah je silné slovo, ovlivňování je přesnější.

HN: Tak jinak. Dokud Jiří Čunek nebude pravomocně odsouzen, bude ve vládě sedět?

Na to můžu jednoznačně říct, že by ve vládě neseděl člověk ve vězeňském mundúru, i kdyby to chtěl.

HN: A do té doby tam zůstane.

To jsem říct nechtěl. Kdyby byl ve vládě člověk, který je obžalován, měl bych s tím problém, ale víc vám k tomu teď neřeknu.

Zpracovatel: [Anopress IT a.s.](#)